

**πανελλαδικές
εξετάσεις 2026**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΩΡΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ

11:50

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 3-6-2026

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1 α. 1. Σωστή

2. Λανθασμένη

A1 β.i. Η αντωνυμία «αὐτοῖς» αναφέρεται στις φράσεις: τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι, τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς, τὰ περὶ τὰς ἐπιθυμίας, τὰς περὶ τὰς ὀργὰς.

ii. Η αντωνυμία «τούτων» αναφέρεται στη λέξη «τὰς ἐνεργείας».

B1. Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει ότι οι ηθικές αρετές είναι επίκτητες. Στο απόσπασμα «*Μαρτυρεῖ ... ἀγαθοὶ ἢ κακοὶ*» προσθέτει ένα νέο επιχείρημα για να ενισχύσει την άποψή του. Αν οι ηθικές αρετές ήταν έμφυτες, όλες οι ενέργειες των νομοθετών να κάνουν τους πολίτες καλούς θα ήταν μάταιες, αφού όλοι θα γεννιόντουσαν με ή χωρίς αυτές και οποιαδήποτε προσπάθεια δεν θα μπορούσε να μεταβάλλει αυτά τα χαρακτηριστικά.

Στη συνέχεια ο Αριστοτέλης προσθέτει ένα νέο επιχείρημα λέγοντας ότι η αρετή του ανθρώπου γεννιέται και φθείρεται *ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν*, δηλαδή με τις ίδιες αιτίες (τις πράξεις των ανθρώπων) και με τα ίδια μέσα (την επανάληψη ὁμοίων πράξεων). Όταν, δηλαδή, ο άνθρωπος προβαίνει σε ηθικές πράξεις, τότε καλλιεργεί την ηθική αρετή και γίνεται ενάρετος. Όταν, αντίθετα, προβαίνει σε ανήθικες πράξεις, γίνεται ανήθικος και η αρετή φθείρεται και δημιουργείται η κακία. Οι έννοιες *γίνεται – φθείρεται* αποτελούν θεμελιώδες αντιθετικό ζεύγος ήδη από τις απαρχές της φιλοσοφικής σκέψης (κι ένα έργο του Αριστοτέλη έχει τον τίτλο *Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς*). Ο Αριστοτέλης επηρεασμένος από τους προσωκρατικούς φιλοσόφους, αλλά κυρίως από τους Πυθαγορείους, είχε προτίμηση στη χρησιμοποίηση αντίθετων φιλοσοφικών εννοιών. Οι δύο αυτές έννοιες μεταφέρονται στον χώρο της ηθικής.

Έτσι, για συγκεκριμένους λόγους και με την κατάλληλη άσκηση οι άνθρωποι κατακτούν την αρετή (*γίνεται*) και ακριβώς για τους αντίθετους λόγους και με την ακατάλληλη άσκηση η αρετή εκφυλίζεται (*φθείρεται*). Το ρήμα *φθείρεται* δεν χρησιμοποιείται με το βιολογικό του περιεχόμενο αλλά περισσότερο με την έννοια της ατελέσφορης προσπάθειας για την κατάκτηση της αρετής. Με

τη χρήση των επιρρημάτων $\epsilon\tilde{\upsilon}$ – $\kappa\alpha\kappa\tilde{\omega}\varsigma$ αποδίδεται και η ποιοτική παράμετρος: $\gamma\acute{\iota}\nu\epsilon\tau\alpha\iota \rightarrow \epsilon\tilde{\upsilon} \rightarrow \acute{\alpha}\rho\epsilon\tau\eta$
/ $\phi\theta\epsilon\acute{\iota}\rho\epsilon\tau\alpha\iota \rightarrow \kappa\alpha\kappa\tilde{\omega}\varsigma \rightarrow \kappa\alpha\kappa\acute{\iota}\alpha$.

Συνεχίζοντας με τη χρήση αναλογικής απόδειξης («όμοίως δὲ καὶ τέχνη· ἐκ γὰρ τοῦ κιθαρίζειν καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ γίνονται κιθαρισταί. Ἀνάλογον δὲ καὶ οἰκοδόμοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ $\epsilon\tilde{\upsilon}$ οἰκοδομεῖν ἀγαθοὶ οἰκοδόμοι ἔσονται, ἐκ δὲ τοῦ $\kappa\alpha\kappa\tilde{\omega}\varsigma$ κακοί») ο Αριστοτέλης επαναλαμβάνει τα παραδείγματα από το χώρο των τεχνών με τους κιθαριστές και τους οικοδόμους γενικεύοντας (οἱ λοιποὶ πάντες). Ως τέχνη ορίζεται το σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων που επιτρέπουν στον συγκεκριμένο κάτοχό τους να παράγει μορφές, τεχνικά δημιουργήματα. Υπό αυτή την έννοια, δηλώνει ο Αριστοτέλης, η τέχνη μιμείται τη φύση· κοινός παράγοντας που τις συνδέει είναι η ύπαρξη κάποιας δημιουργικής λογικής. Έτσι, τεχνίτης δεν είναι μόνο ο καλλιτέχνης αλλά γενικότερα ο δημιουργός, και προϊόντα της τέχνης όχι μόνο τα καλλιτεχνικά έργα αλλά όλα τα δημιουργήματα του τεχνίτη.

Χρησιμοποιεί τα επίθετα $\acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{o}\iota$ – $\kappa\alpha\kappa\acute{o}\iota$ και τα αντίστοιχα επιρρήματα $\epsilon\tilde{\upsilon}$ – $\kappa\alpha\kappa\tilde{\omega}\varsigma$. Τα επιρρήματα αναφέρονται στον τρόπο που ενεργούν ο κιθαριστής και ο οικοδόμος αντιστοίχως (στην καλή ή την κακή εξάσκηση), ενώ τα επίθετα στο καλό ή το κακό αποτέλεσμα της ενέργειάς τους (στην απόκτηση ή όχι της αρετής που εξαρτάται από τον τρόπο ενέργειας).

Δεν αρκεί, λοιπόν, απλώς να εξασκούμαστε σε μια οποιαδήποτε πράξη, αλλά να εξασκούμαστε σε καλές και σωστές πράξεις. Αυτό το διαπιστώνουμε και στις τέχνες αλλά και στις ηθικές αρετές. Θα γίνουμε καλοί οικοδόμοι, όχι αν οικοδομούμε συνεχώς, αλλά μόνο αν εξασκηθούμε στο σωστό χτίσιμο και καλοί κιθαριστές, όχι αν παίζουμε συνεχώς κιθάρα, αλλά μόνο αν εξασκηθούμε στο σωστό παίξιμο της κιθάρας. Θα γίνουμε ηθικά ενάρετοι, μόνο αν εξασκηθούμε σε ηθικά ενάρετες πράξεις σύμφωνα με τους κανόνες της τέλει αρετής.

Με τη χρήση του «επαγωγικού παραδείγματος» ο Αριστοτέλης δείχνει ότι στην πράξη η ποιότητα της άσκησης και της μαθητείας προσδιορίζει την ποιότητα της επίκτητης ιδιότητας. Έτσι φαίνεται να αποδέχεται ότι η ποιότητα άσκησης και της επίκτητης ιδιότητας συνδέονται με σχέση αιτίου - αποτελέσματος. Σε αυτή τη διαδικασία είναι καθοριστικός ο ρόλος του δασκάλου («Εἰ γὰρ μὴ οὕτως εἶχεν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάζοντος, ἀλλὰ πάντες ἂν ἐγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί»), το οποίο αποτελεί ένα ακόμη αποδεικτικό επιχείρημα της βασικής θέσης του ότι *οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίγνεται*. Συγκεκριμένα, με τη χρήση ενός σύνθετου υποθετικού λόγου ως προς την απόδοση, όπου εναλλάσσεται η αρνητική με την καταφατική διατύπωση προσπαθεί να επισημάνει τον ρόλο της άσκησης και του δασκάλου για την απόκτηση της ηθικής αρετής. Η υπόθεσή του αναφέρεται σε προηγούμενες διαπιστώσεις (αν δεν συνέβαινε αυτό που προαναφέρθηκε, δηλαδή αν δεν ήταν απαραίτητο να λάβει ένας τεχνίτης ικανοποιητική εμπειρία με τη συστηματική άσκησή του σε ένα εξειδικευμένο αντικείμενο), ενώ οι αποδόσεις δημιουργούν δύο νέες αποδεικτικές προεκτάσεις: την αναγκαιότητα της διδασκαλίας (*οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάζοντος*) και την παραδοχή ότι κανείς δεν είναι εκ φύσεως *ἀγαθός* ή *κακός*. Ο υποθετικός λόγος που δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού υπογραμμίζει κατηγορηματικά τη θέση του Αριστοτέλη και αποτελεί μια απόδειξη εκ του αντιθέτου. Η αναγκαιότητα (*ἔδει*) του δασκάλου και της διδασκαλίας δηλώνει με σαφήνεια τη δυνατότητα διαμόρφωσης του ήθους των πολιτών και τελικά τον επίκτητο χαρακτήρα των ηθικών ιδιοτήτων. Αν αυτές οι ιδιότητες προέκυπταν τυχαία με τη γέννηση του ανθρώπου, ο ρόλος της εκπαιδευτικής διαδικασίας θα περιοριζόταν μόνο στη μετάδοση γνώσεων. Σύμφωνα, όμως, με τον Αριστοτέλη, ο δάσκαλος θα διδάξει τους κανόνες της αρετής, τους τρόπους εφαρμογής αυτών και θα εκπαιδεύσει

στην ορθή άσκηση. Είναι αυτός που παρακολουθεί και καθοδηγεί τους ανθρώπους στον σωστό εθισμό, συνδυάζοντας την ενέργεια του λόγου με την εφαρμοσμένη άσκηση. Το ίδιο απαραίτητος είναι ο δάσκαλος και στις τέχνες, διότι αυτός θα διδάξει τον ασκούμενο σε μια τέχνη τους κανόνες της και τον σωστό τρόπο εφαρμογής τους.

Επομένως, ο φιλόσοφος, όπως και ο Πλάτωνας, θεωρεί το εκπαιδευτικό έργο ως ένα από τα σπουδαιότερα έργα της πολιτείας και πιστεύει ότι αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί με τους νόμους και την παιδεία. Αυτός, ακριβώς, είναι και ο ρόλος του νομοθέτη στην πόλη: αποτελεί τον δάσκαλο των πολιτών, ο οποίος χρησιμοποιώντας σωστούς νόμους, θα διδάξει τους πολίτες τι είναι δίκαιο και τι άδικο, θα ορίσει τους κανόνες της δίκαιης και ηθικής συμπεριφοράς μέσα στην πόλη και θα τους οδηγήσει στην ευδαιμονία.

B2. Η αριστοτελική ηθική και ο στοχασμός του Μ. Σταθόπουλου συναντώνται στο πεδίο της ανθρώπινης πράξης, αναδεικνύοντας τη δικαιοσύνη ως τον θεμέλιο λίθο της κοινωνικής συνύπαρξης.

Στο απόσπασμα «*Οὕτω δὴ ... ἄδικοι*» η ηθική αρετή αποκτά κοινωνικό χαρακτήρα, καθώς προσδιορίζεται από τον ρόλο που διαδραματίζει στις διαπροσωπικές σχέσεις και εξετάζεται σε συνάρτηση με τη συμπεριφορά μας απέναντι στον συνάνθρωπό μας. Από τον τρόπο που συμπεριφέρονται οι άνθρωποι στους άλλους διαμορφώνουν και τα αντίστοιχα μόνιμα στοιχεία του χαρακτήρα τους. Άλλωστε, η ίδια η κοινωνία και ο κοινωνικός περίγυρος με τα πρέπει και τους κανόνες που ισχύουν σε κάθε εποχή κρίνει την ηθικότητα των πράξεών μας. Διαπιστώνει δύο τρόπους ανθρώπινης συμπεριφοράς που είναι αντίθετοι: ο ένας οδηγεί στην απόκτηση των ηθικών αρετών, ενώ ο άλλος όχι. Στη συναναστροφή μας με τους άλλους ανθρώπους, αν ακολουθήσουμε τον έναν τρόπο συμπεριφοράς, γινόμαστε δίκαιοι και έντιμοι, ενώ αν ακολουθήσουμε τον άλλον, γινόμαστε άδικοι. Πιο συγκεκριμένα, ανάλογα με τον τρόπο συμπεριφοράς που επιλέγει να τηρεί ο άνθρωπος απέναντι στους συνανθρώπους του στις διάφορες «συναλλαγές» και διαπροσωπικές του σχέσεις μπορεί να διαμορφώσει δίκαιο ή άδικο ήθος, έχοντας κατά συνέπεια ο ίδιος την ευθύνη της επιλογής του. Αν οι πράξεις του εμπεριέχουν το στοιχείο της δικαιοσύνης, γίνεται φορέας αυτής της αρετής· αν όμως ο άνθρωπος δεν λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες του δικαίου και της ηθικής, τότε διαμορφώνει άδικο χαρακτήρα. Επομένως, η δικαιοσύνη συσχετίζεται με την υπακοή στον νόμο και με την αρετή.

Ο Αριστοτέλης λαμβάνει τη λέξη «συναλλάγματα» με την ευρύτατη σημασία και τα διαιρεί σε **εκούσια**, δηλαδή σε συνθήκες, συμφωνίες, και σε **ακούσια**, δηλαδή σε κάθε είδους κακουργήματα. Όλων των μορφών οι συναλλαγές, συμβόλαια, συμφωνίες, πρωτίστως οι οικονομικές. Αυτού του είδους οι σχέσεις των συμπολιτών μεταξύ τους δεν είναι για τον Σταγειρίτη ένα επιμέρους ή περιορισμένης σημασίας ζήτημα μέσα στην κοινωνία. Είναι η συγκεκριμενοποίηση της *άλλαγής*, της ανταλλακτικής σχέσης μεταξύ των συμπολιτών. Και η σχέση αυτή είναι ιδρυτική και συστατική για την κοινωνία. Επιτυγχάνεται, κατεξοχήν, με τον εξισωτικό για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες ρόλο του νομίσματος (χρήματος). Βλ. *Ἠθικά Νικομάχεια*, 1133b1718: *οὔτε γὰρ ἂν μὴ οὔσης ἀλλαγῆς κοινωνία ἦν, οὔτ' ἀλλαγὴ ἰσότητος μὴ οὔσης, οὔτ' ἰσότης μὴ οὔσης συμμετρίας* [: γιατί αν δεν υπήρχε ανταλλαγή, δεν θα υπήρχαν σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων· ούτε ανταλλαγή θα υπήρχε, αν δεν υπήρχε ισότητα· ούτε ισότητα, αν όλα τα αγαθά δεν μπορούσαν να μετρηθούν με ένα κοινό μέτρο]

(μετάφραση Δ. Λυπουρλής). Κατά προέκταση, τα *συναλλάγματα* είναι ένα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης και εμφάνισης ηθικών σχέσεων.

Κεντρικό κοινό σημείο και στο κείμενο αναφοράς και στο παράλληλο κείμενο είναι ο κοινωνικός χαρακτήρας της δικαιοσύνης. Στην ομιλία του καθηγητή Μιχάλη Σταθόπουλου η δικαιοσύνη λαμβάνεται ως επιείκεια και οι δύο έννοιες μαζί ορίζονται ως «αρετή προς έτερον» και πραγματώνονται μέσω της πράξης και της συμπεριφοράς του ατόμου και του πολίτη. Επιπρόσθετα, τονίζεται η διάσταση της επιείκειας και της ενσυναίσθησης, αξιώνοντας την κατανόηση και «τη θεώρηση και της οπτικής του άλλου». Η δίκαιη συμπεριφορά απαιτεί και την ενεργή «στήριξη του άλλου» και την εκπλήρωση του «χρέους της κοινωνικής αλληλεγγύης», όπως ορίζει η αντίστοιχη διάταξη του Συντάγματός μας. Η δικαιοσύνη είναι κοινωνική αξία που καθορίζει την ανθρώπινη συμπεριφορά και συμβάλλει στην αρμονική συμβίωση των πολιτών. Επιπλέον, ο ομιλητής διευρύνει τη δίκαιη συμπεριφορά σε κάθε σύγχρονη ανθρώπινη δραστηριότητα («προσωπικές, κοινωνικές, ακαδημαϊκές, επαγγελματικές ... ατομικές ή συλλογικές, σχέσεις»).

Καταλήγοντας, η συμπεριφορά και οι επιλογές του ατόμου στα πεδία της ανθρώπινης πράξης διαμορφώνουν τον ηθικό χαρακτήρα του και ρυθμίζουν τις σχέσεις με τους συμπολίτες και με το κράτος, με βάση τους ισχύοντες νόμους.

B3.

1. Λανθασμένη
2. Λανθασμένη
3. Σωστή
4. Σωστή
5. Λανθασμένη

B4.

- **ρυπογόνος:** γινόμενον, γίνεται, εγίνοντο, γίνονται
- **ανάθεση:** νομοθέτου, νομοθέται
- **ένδεια:** ἔδει, δεῖ
- **ζέφρενος:** σώφρονες
- **διάστρεμμα:** αναστρέφεται

Γ1. Επομένως ποιος θα τολμούσε, αφού έτσι είχαν τα πράγματα, να επιχειρήσει μια τέτοια πράξη; Μου φαίνεται μάλιστα ότι είναι φοβερό εσείς, στους οποίους έχει ανατεθεί από την πόλη να φροντίζετε διαρκώς/ ανελλιπώς τα ιερά ελαιόδεντρα, ούτε να μου επιβάλατε πρόστιμο ποτέ ως τώρα επειδή κατά τη γνώμη σας εργαζόμουν παράνομα, ούτε να με οδηγήσατε σε δίκη επειδή τάχα τα κατέστρεψα, αντίθετα αυτός, που ούτε τυχαίνει να είναι γεωργός (τυχαία καλλιεργεί) εκεί κοντά, ούτε να έχει επιλεγεί ως επιμελητής ούτε βρίσκεται σε τέτοια ηλικία ώστε να έχει γνώσεις για τέτοια ζητήματα, με κατήγγειλε ότι καταστρέφω τις ιερές ελιές από την περιοχή.

Γ2.

Ο κατηγορούμενος ρήτορας προσπαθεί να αποδείξει την αθωότητά του σχετικά με την κατηγορία που αντιμετωπίζει για την κοπή της ιερής ελιάς με τα εξής επιχειρήματα. Αρχικά αναρωτιέται αν ήταν πιο ακίνδυνο για τον ίδιο να παρανομεί την εποχή της δημοκρατίας ή την εποχή των Τριάκοντα τυράννων (*Πότερον δέ μοι κρεῖττον ἦν, ὃ βουλῆ, δημοκρατίας οὔσης παρανομεῖν ἢ ἐπὶ τῶν τριάκοντα;*). Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι την εποχή της τυραννίας είχε μεγάλη δύναμη ή ότι τώρα, την εποχή της δημοκρατίας έχει πέσει θύμα συκοφαντίας. Απλώς αναφέρει ότι την εποχή των Τριάκοντα υπήρχε μεγαλύτερη δυνατότητα σε οποιονδήποτε το ήθελε να παρανομεί. Ο ίδιος όμως πιστεύει ότι θα αποδειχθεί ότι δεν παρανόμησε σε καμιά από τις δύο παραπάνω περιόδους (*ἐγὼ τοίνυν οὐδ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὔτε τοιοῦτο οὔτε ἄλλο οὐδὲν κακὸν ποιήσας φανήσομαι*).

Από το σημείο αυτό αρχίζουν τα καθοριστικά επιχειρήματά του που αποδεικνύουν την αθωότητά του. Αναφέρει λοιπόν ότι θα ήταν ο πιο άθλιος από τους ανθρώπους (*εἰ μὴ πάντων ἀνθρώπων ἐμᾶντῳ κακονούστατος ἦν*), αν επιχειρούσε να καταστρέψει την ιερή ελιά από ένα κτήμα στο οποίο δεν υπάρχει ούτε ένα δέντρο, ενώ αντίθετα υπήρχε περίφραγμα (*σηκός*), όπως ισχυρίζεται ο κατήγορος. Επίσης το κτήμα περιτριγυριζόταν από δρόμο (*κυκλόθεν δὲ ὁδὸς περιέχει*), ενώ και από το ένα και από το άλλο μέρος του κτήματος κατοικοῦσαν κοντά γείτονες (*ἀμφοτέρωθεν δὲ γείτονες περιοικοῦσιν*). Ακόμη το κτήμα ήταν αφύλακτο και από όλα τα μέρη μπορούσε κανείς να δει τι συνέβαινε μέσα σε αυτό (*ἄερκτον δὲ καὶ πανταχόθεν κάτοπτὸν ἐστίν*).

Τα υπόλοιπα επιχειρήματα του κατηγορουμένου που αποδεικνύουν την αθωότητά του είναι ότι ποτέ μέχρι τώρα οι ἐπόπτες των ιερών ελαιόδεντρων δεν τον είχαν τιμωρήσει, κατηγορώντας τον ότι εργαζόταν παράνομα (*μὴθ' ὡς ἐπεργαζόμενον πρόποτε ζημιῶσαί <με>*) ούτε ότι κατάστρεψε κάποια ιερή ελιά (*μὴθ' ὡς ἀφανίσαντα*), ενώ ο κατήγορός του δεν τύχαινε να καλλιεργεί κοντά στο κτήμα του (*οὔτε γεωργῶν*) ούτε είχε εκλεγεί ἐπόπτης των ιερών ελαιόδεντρων (*οὔτ' ἐπιμελητὴς ἡρημένος*) ούτε είχε τέτοια ηλικία, ώστε να γνωρίζει ζητήματα που αφορούσαν τις ιερές ελιές για να τον καταγγείλει για ένα τέτοιο ζήτημα (*οὔθ' ἡλικίαν ἔχων εἰδέναι περὶ τῶν τοιούτων*). Έτσι, ο ομιλητής χρησιμοποιεί ισχυρά επιχειρήματα που βασίζονται στη συγκριτική περιγραφή της συμπεριφοράς του, για να αντικρούσει την εις βάρος του κατηγορία για ασέβεια.

Γ3.α. τούτους δ' οἱ οὔτε γεωργοῦντες ἐγγὺς τυγχάνουσι οὔτ' ἐπιμεληταὶ ἡρημένοι.

Γ3.β. διαβλήθητι

ἀφανιεῖν

φαίη

περιώκουν

Γ4.α.

- **οὔσης:** γενική απόλυτη χρονική μετοχή με υποκείμενο «δημοκρατίας». Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο «παρανομεῖν».
- **ἀδικεῖν:** τελικό απαρέμφατο ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα «ἐξῆν» (ετεροπροσωπία)
- **ἐμαυτῶ:** δοτική αντικειμενική στο «κακονούστατος».
- **ἐλαῶν:** αντικείμενο στο απαρέμφατο «ἐπιμελεῖσθαι».
- **ὡς ἀφανίσαντα:** επιρρηματική αιτιολογική μετοχή υποκειμενικής αιτιολογίας, συνημμένη στο «με». Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο «καταστήσαι».
- **ἐπιμελητής:** κατηγορούμενο στο «ὄς» λόγω του «ἡρημένος».

Γ4.β. Υπόθεση: εἰ ἦν (οριστική ιστορικού χρόνου)

Απόδοση: ἂν ἐπεχείρησα (δυνητική οριστική)

ο υποθετικός λόγος δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού και είναι απλός και ανεξάρτητος.

Μετατροπή σε προσδοκώμενο

Υπόθεση: ἐὰν μὴ πάντων ἀνθρώπων ἐμαυτῶ κακονούστατος ᾧ (υποτακτική)

Απόδοση: Πῶς δ' [...] ὑμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζειν ἐπιχειρήσω (οριστική μέλλοντα)

► Υπολογισμός Μορίων Πανελλαδικών 2026

Υπολόγισε τα μόριά σου για κάθε Τμήμα

► poukamisas.gr/calculator